جهان‌نما

تلفات بی‌سابقه در جریان اعتراض‌های لبنان

عون در محاصره چالش‌های امنیتی

سازمان صلیب سرخ لبنان روز گذشته (دوشنبه) اعلام کرد: در جریان درگیری دیشب میان نظامیان و جوانان معترض، ۳۰۹ تن از معترضان زخمی شدند. این سازمان در صفحه توییتر خود نوشت: ۱۸ گروه از نیروهای صلیب سرخ با ۷ دستگاه آمبولانس ۱۶۹ تن از زخمی‌ها را به بیمارستان منتقل و ۱۴۰ نفر را سر پایی درمان کردند. سازمان دفاع مدنی لبنان هم گزارش کرد که ۱۵ تن از معترضان که به دلیل استنشاق گاز اشک آور، دچار تنگی نفس و خفگی شده بودند، درمان و ۹ زخمی را به بیمارستان منتقل کرد. در درگیری یکشنبه شب در میدان‌های مرکز بیروت نیروهای نظامی از گاز اشک آور، خودروهای آب پاش و باتوم و معترضان نیز از سنگ، گلدان‌های کنار خیابان و روبروی کافه‌ها و غذاخوری‌ها، چوب و پایه‌های علایم راهنمایی و رانندگی علیه یکدیگر استفاده کردند. عده‌ای از جوانان معترض به مراکز تجاری و مالی، بانک‌ها و شعبه شرکت مخابراتی آلفا در مرکز بیروت حمله و به دارایی‌های عمومی و خصوصی خسارت وارد کردند. افزون بر معترضان در جریان درگیری یکشنبه شب چند خبرنگار، عکاس و فیلمبردار تلویزیون‌های الجزیره قطر و الجدید لبنان از ناحیه پا و دست زخمی شدند. در این ارتباط «نیکولاس فرایکز» خبرنگار آمریکایی که اخبار ناآرامی بیروت را به طور مستقیم برای روزنامه صهیونیستی هاآرتص ارسال می‌کرد یکشنبه شب در مرکز این شهر بازداشت شد. پایگاه خبری لبنان ۲۴ روز گذشته (دوشنبه) با اعلام این خبر، گزارش کرد: نیروهای امنیتی پس از بازداشت این آمریکایی که بدون مجوز کار خبری می‌کرد، موضوع را به اطلاع دادستان کل لبنان، قاضی «غسان عُویدات» رسانده و سپس او را برای تحقیق و بازجویی تحویل واحد اطلاعات ارتش داده‌اند. بر پایه این گزارش، فرایکز در بازجویی اولیه ادعا کرده که به عنوان خبرنگار و عکاس آزاد ساکن بیروت، کار می‌کرده و رخدادهای این شهر را پوشش داده است. لبنان ۲۴ افزود: در صفحه توییتر و فیس بوک این خبرنگار آمریکایی، در گیری‌های مرکز بیروت به شکل مستمر پیگیری و اطلاع‌رسانی شده است.

مرکز بیروت ظرف یک هفته گذشته شاهد درگیری میان نیروهای نظامی و جوانان معترض به وضع موجود در لبنان بود که به زخمی شدن صدها نفر منجر شد. بر این اساس رئیس‌جمهوری لبنان ظهر روز گذشته (دوشنبه) در راس نشستی امنیتی در کاخ ریاست‌جمهوری قرار گرفت؛ در حالی است که یکشنبه شب گذشته نیز میزبان حسان دیاب در کاخ ریاست‌جمهوری درباره بررسی آخرین تحولات پرونده تشکیل دولت بود. به در این رابطه خبرگزاری آناتولی گزارش داد که براساس بیانیه ریاست‌جمهوری لبنان، میشل عون، ریاست نشست امنیتی در کاخ بعبدا، را برعهده خواهد داشت که در آن الیاس بوصعب وزیر دفاع، ریا الحسن، وزیر کشور و فرماندهان سازمان‌های امنیتی و نظامی حضور خواهند داشت. طبق این بیانیه، در این نشست رویدادهای امنیتی و تدابیر لازم برای حفظ ثبات و آرامش در کشور بررسی خواهد شد. یک منبع نزدیک به میشل عون به خبرگزاری آناتولی گفت، لزومی ندارد این دیدار به اعلام تشکیل دولت منتهی شود، اما دیاب آخرین تحولات پرونده تشکیل دولت را برای عون تشریح می‌کند.

به موازات این تحولات، معاون دبیرکل حزب‌الله از گروه‌های لبنانی خواست برای تشکیل دولت فداکاری کنند. النشره نوشت، نعیم قاسم، معاون دبیرکل حزب‌الله لبنان در مراسم پیشاهنگان امام مهدی(ع) در النبطیه گفت: نقطه آغاز، تشکیل دولت است و باید گروه‌ها سهم‌خواهی از دولت را پشت سر بگذارند. کشور دیگر تحمل ندارد و نیاز به فداکاری دارد. وی گفت: حزب‌الله به تلاش‌های خود ادامه می‌دهد تا هرچه سریع‌تر دولت تشکیل شود و اوضاع وخیم‌تر از این نشود. نعیم قاسم اعتراضاتی را که به شکل تجاوز به املاک و مراکز است، آشوبی دانست که بحران را بدتر می‌کند.

واکاوی سناریوی جدید ضدامنیتی واشنگتن و متحدانش در عراق

تسویه‌حساب با پارلمان!

امارات از رئیس پارلمان عراق برای ایجاد اقلیم سنی در استان الانبار حمایت می‌کند و تمامی تحولات اخیر نشان می‌دهند که تلاش‌ها برای ایجاد یک اقلیم سنی با حمایت محمد بن زاید، ولیعهد ابوظبی در جریان است

فرشاد گلزاری

از اول اکتبر ۲۰۱۹ (نهم مهرماه ۱۳۹۸) تاکنون که اعتراض‌های مردمی در عراق جریان داشته، شاهد فراز و فرودهای زیادی در این عرصه بودیم. یک روز معترضان تا ورودی اصلی پارلمان پیش رفتند و روز دیگر اجساد گمنامِ غرق به خون در کوچه پس کوچه‌های بغداد کشف می‌شد و هیچکس نمی‌دانست در عراق چه اتفاقی در حال رخ دادن است. این اعتراض‌ها آرام آرام رنگ و بوی دیگری به خود گرفت؛ به صورتی که استان‌های شیعه‌نشین (بصره، نجف، کربلا و ذیقار) در عرض کمتر از ۱۲ ساعت به کانون تسویه حساب‌های خیابانی تبدیل شد و کار به جایی کشید که کنسولگری ایران در نجف چندین بار تحت تعرض قرار گرفت. آنچه در جریان این تحولاتِ میدانی رخ داد، ظهور دسته‌ها و طیف‌های مختلف بود که از عناصر حزب بعثِ عراق گرفته تا «نقابداران سیاه» را تشکیل می‌داد. کمی بعد شاهد رونمایی از طیف معترض جدید با نقاب‌های «جوکر» بودیم که اتفاقاً همین طیف در اعتراض‌های اخیر لبنان هم اعلام موجودیت کردند که نشان می‌دهد یک سازماندهی دقیق و دیکته شده در پسِ پرونده آشوب‌های بیروت و بغداد وجود دارد. در این میان آنچه در این عرصه مهم به نظر می‌رسد، عدم تشکیل دولت و معرفی نخست‌وزیر جدید در عراق است. واقعیت این است که اگر بخواهیم بدون جانب‌داری از طیف یا دسته‌ای خاص به تحلیل تحولات عراق بپردازیم باید بگوییم که، بی‌دولتی، فساد اداری و اقتصادی به همراه عدم توجه به مطالبات مردم عراق طی ۱۷ سال اخیر باعث تجمیع و رسوبِ خواسته‌هایی شده که خیلی از آنها حتی به عنوان خواسته‌های ابتدایی مردم عراق معنی می‌شود. خواسته‌هایی که امروز به داخل زندگی آنها رسوخ کرده و فقر و بیکاری را برای آنها به ارمغان آورده است و حالا این جوانان عراقی هستند که خیابان‌های بغداد را مسدود می‌کنند تا به حاکمیت بفهمانند که شرایط خوبی ندارند.

فاز جدید خط‌دهی خارجی از کجا شروع شد؟

فارغ از اینکه مطالبه مردم عراق به حق است و ریشه در پشت گوش انداختن تامین خواسته‌های آنها توسط مسئولان دارد، باید به این نکته توجه کنیم که از یک زمان مشخص تاکنون، اعتراض‌های عراق به صورت دیگر راه خود را پیمود. به عبارتی گویا تر ما و مردم تمام دنیا (به خصوص تحلیلگران حوزه خاورمیانه یا پژوهشگران مسائل مرتبط با خیزش‌های اجتماعی) شاهد آن بودیم که اعتراض‌های عراق دستخوش سیاسی کاری‌هایی شد که در یک سر آن ایالات متحده و در طرف دیگرش متحدان منطقه‌ای واشنگتن اعم از عربستان سعودی، بحرین، امارات و در برخی موارد کویت و اردن قرار داشتند. اسرائیل هم در این میان یکی از بازیگرانی بود که به صورت پنهانی در حوزه نظامی فعال بود؛ به گونه‌ای که در همین چند ماه اخیر شاهد حمله گاه و بی‌گاه جنگنده‌های رژیم صهیونیستی به مواضع مشترک عراق و سوریه در گذرگاه القائم بودیم و به موازات این وضعیت، مراکز و مقرهایی در سوریه از سوی تل‌آویو مورد ضربه و هجمه قرار گرفت که متاسفانه اخبار آن در میان کوهی از وقایع و تحلیل‌های مربوط به وضعیت عراق، لبنان و سوریه دفن شد. آنچه در تحلیل فاز جدید اعتراض‌های عراق باید مورد توجه قرار بگیرد این است که چرا پس از ترور سردار سلیمانی در فرودگاه بغداد توسط پهپادهای آمریکایی و پاسخ متقابل ایران همه‌چیز به یکباره در حوزه میدانی آرام شد اما در حوزه سیاسی یک به هم ریختگی جدید آغاز شد؟ پاسخ سوال تاحدودی مشخص و در بخشی از موارد نامشخص است که این ابهام تاحدودی طبیعی است. واقعیت این است که آنچه امروز در صحنه سیاسی عراق شاهد هستیم و دامنه آن مجدداً به خیابان‌های بغداد و برخی از شهرهای جنوبی این کشور کشیده شده، برآیند و خروجی سناریویی است که منابع فعال (اما مخرب) آمریکا در عراق کلید زدند که در لایه‌های مختلف امنیتی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و حتی مردمیِ این کشور از سال ۲۰۰۳ تاکنون به استخدام منظومه امنیتی ایالت متحده (خصوصاً سازمان سیا و ایستگاه‌های آن در عراق) درآمده‌اند و ماهانه برای آنها حقوق واریز می‌شود.

واشنگتن منافع خود را پس از مصوبه پارلمان در خطر دیده و حالا به دنبال تسویه‌حساب با طیف شیعیان مستقر در پارلمان عراق است که اتفاقاً با ایران روابط خوبی دارند

زمانی که پاسخ موشکی ایران به عین‌الاسد عملیاتی شد، شاهد آن بودیم که پارلمان عراق (به غیر از طیف کُردها و اهل تسنن) مصوبه‌ای را برای خروج نظامیان آمریکا از خاک عراق به تصویب رساندند و عادل عبدالمهدی به عنوان نخست‌وزیرِ کابینهٔ امور جاری در دیدار و گفت‌وگوی تلفنی با وزیر خارجه ایالات متحده و سفیر آمریکا در بغداد خواستار خروج نظامیان این کشور از خاک عراق شد. در همانجا بود که ترامپ صریحا بر اساس منشِ کاسبکارانه و ذهنیت تجاری خود اعلام کرد که دولت عراق هزینه‌های ۱۶ ساله واشنگتن در عراق را پرداخت کند تا ما از آنجا خارج شویم! این اظهارات تاجایی شیب صعودی به خود گرفت که بحث تحریم عراق مطرح شد و تمام این مواضع به صورتی اتخاذ شد که دولت نصفه‌ونیمه عراق به خوبی تبعات اعمال فشار بر آمریکا را می‌دانست. در این بین جریان مقاومت عراق بارها آمریکایی‌ها و مواضع آنها را تهدید به عملیات‌های نظامی کرد و همین موضع توسط حامیان واشنگتن در پارلمان عراق به یک محور مجادله تبدیل شد؛ حتی تنش تاجایی ادامه پیدا کرد که اخباری از درون پارلمان مبنی بر تلاش نمایندگان اهل تسنن (و در راس آن رئیس پارلمان عراق) برای تشکیل اقلیم سنی‌نشین مطرح شد که اگرچه تکذیب شد، اما تاکنون هیچ مولفه مثبتی مبنی بر اتمام این بحث وجود ندارد. حتی روز یکشنبه سعدون التکریتی، پژوهشگر سیاسی عراقی در گفت‌وگو با المیادین اعلام کرده که امارات از الحلبوسی (رئیس پارلمان عراق) برای ایجاد چنین پروژه‌ای در استان الانبار حمایت می‌کند و تمامی تحولات اخیر نشان می‌دهند که تلاش‌ها برای ایجاد یک اقلیم سنی با حمایت محمد بن زاید، ولیعهد ابوظبی در جریان است. او مدعی شده که این مساله با حمایت آمریکا بوده و به رغم تحرکات اخیر، احتمالاً اهرم فشاری خواهد بود که گروه‌های سنی از آن علیه دولت فعلی و به نفع خود استفاده خواهند کرد اما فاش شدن آن در رسانه‌ها موجب تزلزل این پروژه می‌شود.

بغداد را به هم می‌ریزیم!

در راستای همین تحولات، سناریوی آمریکایی‌ها این است که باید فضای سیاسی عراق این بار به حدی شلوغ شود که تمرکز از مساله خروج نظامیان ایالات متحده از عراق برداشته شود. اگر بخواهم بدون حاشیه صحبت کنم باید بگویم که واشنگتن منافع خود را پس از مصوبه پارلمان در خطر دیده و حالا به دنبال تسویه‌حساب با طیف شیعیان مستقر در پارلمان عراق است که اتفاقاً با ایران روابط خوبی دارند. آمریکایی‌ها به دنبال آن هستند تا فضای عراق را مجدداً با محوریت مطالبات مردمی و ضرب‌الاجل عموم مردم برای انتخاب نخست‌وزیر مسموم کنند تا پرونده خروج نیروهای آنها از عراق به کنار گذاشته شود و در نهایت فشار بر پارلمان و دولت این کشور افزایش پیدا کند. در این مسیر مقتدی صدر هم این سناریو را درک کرده و روز گذشته (به عنوان رئیس بزرگترین فراکسیون عراق) از فراکسیون‌های سیاسی خواست نامزد غیرجنجالی برای پست نخست‌وزیری عراق انتخاب کنند. در ادامه اعتراض‌های مردمی که طی چند روز اخیر رخ داده، عبدالکریم خلف، سخنگوی فرمانده کل نیروهای مسلح عراق دیروز اعلام کرده که به‌رغم سازش با معترضان، شورای امنیت ملی نیروهای امنیتی را در خصوص بازداشت کسانی که اقدام به بستن مسیرها و تعطیلی ادارات می‌کنند، موظف کرده است. همین اظهارات باعث شد تا نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل در عراق روز گذشته (دوشنبه) بر ضرورت مسالمت‌آمیز باقی ماندن تظاهرات این کشور تأکید و اعلام کند، سرکوب خشونت‌آمیز تظاهرکنندگان صلح‌جو غیرقابل قبول است. به همین دلیل آنچه در بغداد و سایر شهرها دیده می‌شود به نوعی نشان از تسویه‌حساب آمریکایی‌ها با پارلمان عراق دارد.

خبر

اعلام نتایج کنفرانس برلین درباره لیبی

شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین با محوریت لیبی به توافقی درباره یک طرح جامع و ویژه حل بحران در این کشور که شامل تقویت آتش‌بس، تثبیت تحریم تسلیحاتی و ایجاد راهکاری نظامی برای نظارت بر آتش‌بس است، دست یافتند. به گزارش شبکه خبری روسیا الیوم، آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان اظهار کرد: در کنفرانس برلین درباره لزوم پایبندی به ممنوعیت صادرات سلاح به لیبی و نیز حل بحران این کشور تنها از راه‌های سیاسی و یک راهکار جامع برای این بحران توافق کردیم. دو طرف بحران لیبی نیز درباره ایجاد سازوکاری نظامی شامل پنج نماینده از هر دو طرف جهت نظارت بر آتش‌بس توافق کردند. به گفته صدراعظم آلمان، شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین تعهد دادند از هیچ یک از طرف‌های لیبیایی در طول اجرای آتش‌بس حمایت نکنند. همچنین هایکو ماس، وزیر خارجه آلمان با اشاره به دستیابی به اهداف تعیین شده برای نشست برلین اظهار کرد: کمیته‌ای برای پیگیری و رصد درگیری‌ها در لیبی جهت تعیین دیگر گام‌های لازم برای رسیدن به آتش‌بس تشکیل خواهیم داد. وی افزود: من و آنگلا مرکل، در جریان گفتگوها با خلیفه حفتر و فائز السراج، درباره بخش نفتی این کشور رایزنی کردیم و دو طرف برای حل و فصل مشکل نفتی لیبی اعلام آمادگی کردند.

خبر

مورالس نامزدهای ریاست‌جمهوری حزبش را اعلام کرد!

رئیس‌جمهور سابق بولیوی که در حال حاضر در آرژانتین به سر می‌برد نامزدهای حزب خود را برای انتخابات ریاست‌جمهوری سوم مه آینده کشورش که در واقع تکرار دوباره انتخابات پرمناقشه اکتبر گذشته و اولین انتخابات بدون حضور وی بعد از دو دهه خواهد بود، اعلام کرد. رویترز گزارش داد، اوو مورالس، در اظهاراتی در یک کنفرانس خبری در شهر بوئنوس آیرس آرژانتین اعلام کرد لوئیس آرسه کاتاکورا، وزیر اقتصاد سابق بولیوی نامزد ریاست جمهوری حزب وی موسوم به حزب جنبش برای سوسیالیسم در این انتخابات بوده و در کنار وی دیوید چوکوئه هوانکا، وزیر امور خارجه دولت سابق هم به عنوان نامزد معاونت وی تعیین شده است. مورالس بعد از آن این دو نامزد حزب سوسیالیست خود را برای انتخابات سوم مه معرفی کرد که با چند مقام این حزب که به پایتخت آرژانتین سفر کرده بودند دیدار

داشت. مورالس در پی خلع شدن از قدرت در اعتراضات چند وقت پیش در بولیوی پیشنهاد پناهندگی آرژانتین را پذیرفته و به این کشور رفت. نامزدی مجدد او برای ریاست جمهوری در بولیوی نیز ممنوع اعلام شده است. اسامی اعلام شده از سوی مورالس متفاوت با نامزدهایی هستند که مقام‌های حزب جنبش برای سوسیالیسم اعلام کردند.

ترامپ تصمیم خود برای رونمایی از معامله قرن را اعلام می‌کند

منابع آگاه اعلام کردند که دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا در روزهای آینده تصمیم خود برای رونمایی از معامله قرن را اعلام خواهد کرد. به گزارش پایگاه خبری آکسیوس، منابع آگاه آمریکایی و اسرائیلی به باراک راوید خبرنگار شبکه ۱۳ تلویزیون اسرائیل اعلام کردند که ترامپ قرار است پیش از انتخابات ۲ مارس (۱۲ اسفند) در مورد رونمایی از طرح صلح خاورمیانه تصمیم‌گیری کند. به نوشته راوید، اگر ترامپ پس از انتخابات اسرائیل معامله قرن را رونمایی کند با کمپین انتخابات ریاست جمهوری در آمریکا تداخل پیدا می‌کند و اگر پیش از انتخابات پارلمانی اسرائیل این کار را انجام دهد بر روی کمپین انتخاباتی اسرائیلی‌ها به نفع نتانیاهو تاثیر می‌گذارد. منابع آگاه گفتند که تصمیم ترامپ برای رونمایی معامله‌قرن بر چندین عامل تاثیر گذار خواهد بود. از جمله آنها تاثیر گذاری بر تحولات روند استیضاح وی در کنگره آمریکاست.

کیم جونگ اون یک کهنه‌سرباز را وزیر امور خارجه خود کرد!

وزیر امور خارجه جدید کره شمالی یک فرمانده نظامی سابق است که تجربه اندکی در زمینه دیپلماسی دارد. تحلیلگران کره جنوبی بر این باورند که معرفی این فرد به عنوان وزیر امور خارجه کره شمالی نشانگر اعتماد کیم جونگ اون به وفاداران نظامی و حزبی در مقطع حساس فعلی و در میانه توقف مذاکرات با آمریکا است. یک منبع دیپلماتیک در سئول به خبرگزاری رویترز گفت، کره شمالی طی روزهای گذشته ری سون گوون، افسر ارشد نظامی و یکی از مقامات ارشد حزب حاکم کره شمالی را به عنوان وزیر امور خارجه تازه این کشور به کشورهایی که در پیونگ یانگ سفارتخانه دارند، معرفی کرده است. به گزارش خبرگزاری رویترز، او جانشین ری یونگ هو خواهد شد که در زمینه مذاکره با واشنگتن سال‌های تجربه دارد. او به رغم همتای پیشینش تجربه‌ای در زمینه مسائل هسته‌ای یا تعامل با مقامات آمریکا ندارد.